

Bir Merkezi Sterilizasyon Ünitesi İşleyiş Süreçlerinin Değerlendirmesi

Halil Şengül¹, Arzu Bulut²

¹Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul
²Arnavutköy Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Kontrol Komitesi, İstanbul

Amaç: Hastanelerde, enfeksiyon kontrol politikalarının temelini dezenfeksiyon ve sterilizasyon uygulamaları oluşturur. Gittikçe artan çeşitlilikte tıbbi malzemelerin ve cihazların kullanılmaya başlanması, kanla bulaşan patojenlerin sıklığının artması ve mikroorganizmaların cansız yüzeylerde çok uzun süreler kalabildiğinin ispatlanması, iyi tanımlanmış dekontaminasyon ve sterilizasyon prosedürlerine ve iyi yapılanmış merkezi sterilizasyon ünitelerine (MSÜ) olan ihtiyacı daha da artırmıştır. Bu tanımlayıcı çalışmanın amacı hastaneler de kullanılan hassas cerrahi alet ve cihazların kullanım sürelerinin uzatılması, temizliğinin uygun koşullarda yapılması ve bakımları ile ilgili yöntemlerin MSÜ çalışanları arasında bilinirliğini sağlamaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma İstanbul ilindeki 2. basamak bir kamu hastanesinin MSÜ'nin değerlendirilmesi amacıyla Mayıs 2014-Haziran 2016 tarihleri arasında toplanan 2 yıllık veriyi içermektedir. MSÜ, 8 ana başlık ve 49 sorudan oluşan "Enfeksiyon Kontrol Komitesi MSÜ Denetim Formu" ile değerlendirildi. MSÜ biriminde uyum, Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi tarafından değerlendirildi. Her doğru uygulama için "1", her yanlış uygulama için "0" verilerek, toplam kriter sayısı üzerinden yüzde (%) olarak uyum oranları hesaplandı.

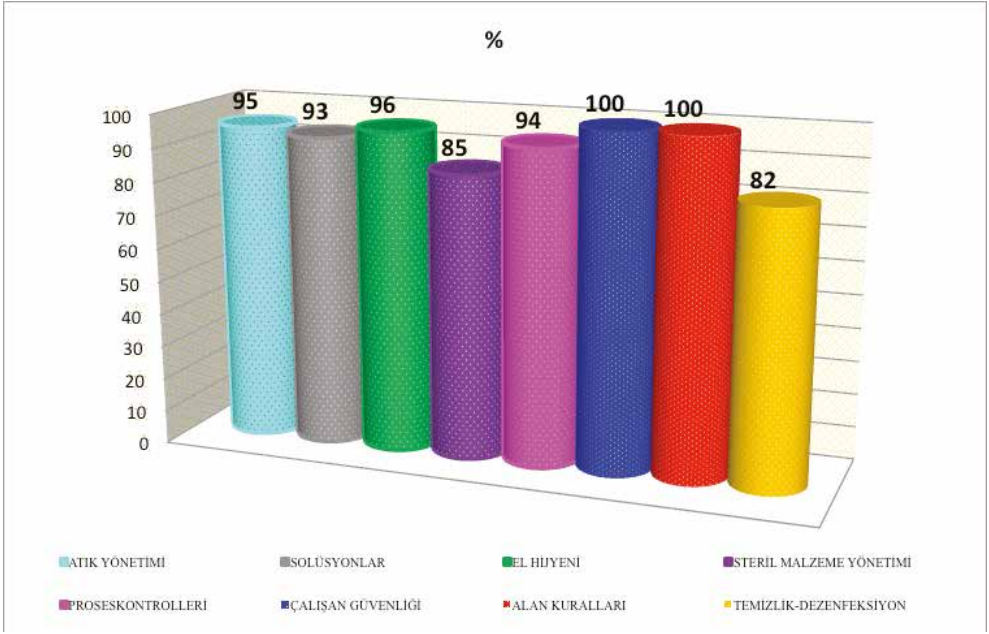
Bulgular (sayısal ve/veya istatistikî veriler): Elde edilen veriler incelendiğinde; "Paket bütünlüğü ve ağırlığı standartlara uygun mu?", "Tüm malzemeler dezenfekte edildikten sonra uygun durulanıyor mu?" soruları uygunsuz olarak bulunmuş ve %0 uyum oranı çıkmıştır. "Otoklavda biyolojik indikatör kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?" sorusunun uyum oranı %66,7, "Kesici/delici tıbbi atık kutuları tarihleri üzerinde yazılıyor mu? Zamanında birimden uzaklaştırılıyor mu?", "Antiseptik ve Dezenfektan solüsyonların açılış tarihi üzerinde yazıyor mu?", "Aletlerin dekontaminasyon işlem adımları doğru yapılmış mı?" ve "Personelin temizlik ve dezenfeksiyon bilgisi yeterli mi?" sorularında uyum oranları %77,8 olarak dikkat çekmiştir.

Sonuç(lar): MSÜ'leri hasta ve çalışan güvenliğinin en önemli bileşenlerinden biri olan ve dünyada giderek önem kazanan enfeksiyon kontrolünde en önemli yeri teşkil etmektedir. Girişimsel uygulamaların hastane enfeksiyonlarının ortaya çıkmasına neden olan başlıca risk faktörlerinden olması sebebi ile sterilizasyon ünitelerinde tıbbi alet ve medikal cihazların uygun dekontaminasyonu ve sterilizasyonunun sağlanması, hastanelerin enfeksiyon kontrol programlarında en önemli kısmı oluşturmakla birlikte, hastanenin hasta ve çalışan güvenliğine bakışını da belirlemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sterilizasyon, hasta güvenliği, denetim.

Tablo 1. Enfeksiyon Kontrol Önlemlerine Uyum Oranlarının Dağılımı

AÇIKLAMA	KRİTERLER	ORTALAMA %	GENEL ORTALAMA %
ATIK YÖNETİMİ	Atıklar ayrıştırılarak doğru renk torbasına atılıyor mu?	100,00	94,44
	Atık torba renkleri doğru yerlere yerleştirilmiş mi?	100,00	
	Atıklar en fazla 1/3 oranında dolduğunda ünitiden uzaklaştırılıyor mu?	100,00	
	Kesici/delici aletler kesici-delici tıbbi atık kutularına atılıyor mu?	88,89	
	Kesici/delici tıbbi atık kutuları herkesin kolayca ulaşabileceği yerlerde mi?	100,00	
SOLÜSYONLAR	Kesici/delici tıbbi atık kutuları tahşiri üzerinde yazıyor mu? Zamanında birimden uzaklaştırılıyor mu?	77,78	92,59
	Antiseptik solüsyonların işçileri temiz mi?	100,00	
	Antiseptik ve Dezenfektan solüsyonların açılış tarihi üzerinde yazıyor mu?	77,78	
EL HİHYENİ	Antiseptik ve dezenfektan solüsyonlar doğru muhafaza ediliyor mu?	100,00	95,56
	Personelce 5 duran endikasyonuna uyuluyor mu?	88,89	
	El yıkama doğru teknikle yapılıyor mu?	100,00	
	El antiseptiği var mı? Üzerinde tarih bilgisi yazıyor mu?	100,00	
	El antiseptiği tüketim oranları kayıt altına alınıyor mu?	100,00	
STERİL MALZEME YÖNETİMİ	Sabunlukların üzerine eklemeye yapılıyor mu? Personellerin sabunlukların temizliği bilgisi yeterli mi?	88,89	85,19
	Steril malzemelerin depolandığı odanın sı-nem takipleri yapılıyor mu? Kayıtları var mı?	100,00	
	Steril malzemenin depoda, steril malzemelerin depolanma standartlarına uyuluyor mu?	100,00	
	Steril paketler ve boğçalarda işlem indikatörü var mı?	100,00	
	Paket etiketleri var mı? (sterilizasyon tarihi, son kullanma tarihi, personel isim, boğça içeriği)	88,89	
	Steril paketler yırtılma, delinme, açılma mevcut mu? Kontrolleri yapılıyor mu?	100,00	
	Paket içerisine kimyasal indikatör ve nem kontroleri yapılmış mı?	88,89	
	Steril depoda son kullanım tarihi geçmiş steril paket, set var mı?	100,00	
	Paket bütünlüğü ve açıldığı standartlara uygun mu?	0,00	
	Standartlara uygun paketlenme malzemesi kullanılıyor mu?	88,89	
PROSES KONTROLLERİ	Paket içi indikatör kullanılıyor mu?	100,00	93,83
	Otoklarda biyolojik indikatör kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	66,67	
	Otoklarda her yükte kimyasal indikatör kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	100,00	
	Buhar küme testi kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	100,00	
	Otoklarda Bowie-Dick testi kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	100,00	
	Otokların bakımı ve kontrolü yapılıyor mu?	88,89	
	Buhar otakları kaçak testi yapılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	100,00	
	Etilen oksit biyolojik indikatör kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	88,89	
	Etilen oksit her yükte kimyasal indikatör kullanılıyor mu? Sonuçlar kayıt altına alınıyor mu?	100,00	
	Etilen oksit dedektörü var mı? Uygun çalışıyor mu?	100,00	
ÇALIŞAN GÜVENLÜĞÜ	Kişisel koruyucu ekipmanlar mevcut mu? Sayıları yeterli mi? Çalışanlar tarafından kullanılıyor mu?	100,00	100,00
	Personelin narin sağlığı taramaları yapılıyor mu?	100,00	
ALAN KURALLARI	Kirli temiz steril alan fiziksel olarak ayrışmış mı?	100,00	100,00
	Ortam sı-nem takipleri yapılıyor mu? Kayıtları var mı?	100,00	
	Tekstil alanı ayrı mı?	100,00	
TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI	Aletlerin dekontaminasyon işlem adımı doğru yapılıyor mu?	77,78	82,22
	Yıkama makinesi protein sızıntı testi ediliyor mu?	88,89	
	Ultrasonik yıkama makinesi LAM testi ile test ediliyor mu?	88,89	
	Tüm malzemeler dezenfekte edildikten sonra uygun duruluyor mu?	0,00	
	Paketlemeden önce aletler kuru mu?	100,00	
	Alet bakım solüsyonları düzenli olarak kullanılıyor mu?	100,00	
	Temizlik planı dahilinde vaka arası/günlük, haftalık, temizlik yapılıyor mu? Kayıtları var mı?	88,89	
	Personelin temizlik ve dezenfeksiyon bilgisi yeterli mi?	77,78	
	Çöp kovaları temizdenmiş mi?	100,00	
	Temizlik malzemeleri doğru yerde muhafaza ediliyor mu?	100,00	

Şekil 1. Enfeksiyon Kontrol Önlemlerine Uyum Oranlarının Dağılımı